

РЕШЕНИЕ

№ 895

гр. Бургас, 29.09.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, V ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на петнадесети ноември през две хиляди
двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Вяра Ив. Камбурова

Членове: Галя В. Белева
Димитър П. Стоянов

при участието на секретаря Тания Н. Михова
като разгледа докладваното от Галя В. Белева Въззивно гражданско дело №
20212100501419 по описа за 2021 година

Производството по делото е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

Образувано е по повод въззивна жалба вх.№ 262435/ 28.06.2021 г. по описа на РС-Карнобат, подадена от адв. Димитринка Вълева, в качеството на процесуален представител на Ф. Х. Л. и А. Х. Л., двамата от гр.Карнобат, против Решение № 260068 от 11.06.2021г., постановено по гр.д.№ 918/2020 г. по описа на Районен съд- Карнобат, в частта, с която на двамата въззивници е определен режим на лични отношения с внучката им Е. Х.а Л., родена на 26.11.2015г. както следва: след изтичането на шестмесечния период от влизане в сила на решението контактите ще се осъществяват всяка първа и трета неделя от месеца за времето от 13.00ч. до 17.00ч. в дома на бабата и дядото по бащина линия в гр.Карнобат, кв. „Люляците“ №108, без право на преспиване на детето, но в присъствието на неговата майка- В. С. Р..

Изложени са оплаквания, че в обжалваната част решението на РС- Карнобат е неправилно и незаконосъобразно, поради което се иска да бъде отменено, а вместо него да се постанови ново, с което да се увеличи времето, през което въззивниците да бъдат с детето, така че то да преспива при тях, а режима на лични отношения да се осъществява без присъствието на майката.

Излагат съображения, че детето не е в толкова ниска възраст, която да го прави зависимо от майката, така че не е необходимо нейното присъствие при осъществяването на личните отношения с въззивниците след приключването на периода на адаптация /в първите

шест месеца след влизане в сила на решението/. Сочат още, че така определените от съда контакти няма да са пълноценни, понеже въззивниците няма да остават насаме с детето, а то няма да общува нормално с тях. Отделно от това изтъкват, че майката има право на свой личен живот, евентуално- да създаде друго семейство, но съобразно решението на съда до навършването на 18 годишна възраст на детето тя следва да бъде в дома на въззивниците два пъти в месеца, в неделния ден за 4 часа, за да присъства на техните контакти с внучката им. Сочат, че като баба и дядо на детето те много го обичат и искат да имат пълноценни контакти с него. Вещото лице по допуснатата съдебно- психологическа експертиза също посочило, че е добре за детето да общува с тях. Изтъкват още, че не им е известен настоящият адрес на майката, която не живеела вече в гр.Карнобат, на ул.“Странджа“ №26. При това положение, в случай, че въззиваемата не живее в гр.Карнобат, те нямало да могат да вземат детето за определените им четири часа, тъй като евентуално трябвало да го вземат от това друго населено място, да го заведат в дома си и след това отново да го върнат там, където живее майката. Ето защо считат, че е нормално детето да преспи в дома им. Заявяват, че детето се е отчуждило постепенно от тях тъй като до завеждането на делото майката не им давала възможност да общуват с него. За да преодолеят това отчуждение, въззивниците следвало да общуват с детето. Изтъкват, че претендираният от тях режим без присъствието на майката при срещите им и с преспиване в дома на въззивниците ще бъде от една страна в интерес на детето, а от друга страна няма да оцети контактите на бащата с детето, както и времето на майката с детето.

Молят въззиваемата да посочи своя адрес на местоживеене.

В законоустановения срок не е подаден отговор на жалбата от страна на въззиваемата Р..

В законоустановения срок е постъпил отговорна въззивната жалба, подаден от въззиваемия Х. А. Л.- син на въззивниците. Същият не оспорва жалбата, а я намира за основателна и моли да бъде уважена. Въззиваемият също намира, че определеният режим на лични отношения между родителите му и детето е твърде ограничен, понеже те много обичали детето, а съдът не следвало да прекъсва връзката на детето с разширения роднински кръг. Намира, че по-широкият режим на лични отношения на родителите му с детето няма да попречи на неговите контакти с детето, защото все още няма определен такъв по образуването срещу него в БРС. Моли да се съобрази местоживеенето на родителите му в Карнобат и това на майката, която в исковата си молба срещу него е посочила като свой адрес гр. Бургас, ул. „Македония“ №86, ет.2, ап.3. Намира за неподходящо срещите с детето да се осъществяват всеки път по улиците или заведенията в гр. Бургас. Заявява, че както той, така и родителите му са мюсюлмани, но това е и религията на въззиваемата, която според него спазвала каноните на исляма дори по- стриктно от тях.

В съдебно заседание процесуалният представител на въззивниците поддържа жалбата и изложените в нея доводи. Моли да бъде съобразено и обстоятелството, че след постановяване на обжалваното решение местоживеенето на детето е променено и понастоящем е в гр.Бургас, поради което, тъй като местоживеенето на въззивниците е в гр.Карнобат, часовете, определени за свиждане от КРС ще преминават в пътуване и биха

били още по- ограничени.

Процесуалният представител на въззиваемата В. Р.- адв. В. Василева, оспорва жалбата като неоснователна. Същата намира, че обжалваният съдебен акт е правилен и законосъобразен, постановен при обсъждане на всички доказателства. Сочи, че се очаква решение по гр.д.№4836/21г. на РС- Бургас във връзка с режима на лични отношения, който ще бъде определен на бащата, поради което в случай, че бъде постановен разширен режим на свиждане с неговите родители, това би ограничило контактите на детето и неговата майка в почивните дни. Като се позовава на констатациите на вещото лице, според което детето не желае да посещава баба си и дядо си поради това, че му е показвано оръжие и е присъствало на стрелба, въззиваемата страна намира, че контактите с бабата и дядото следва да бъдат по-пладни. Затова намира за правилно в началото срещите между детето и въззивниците да се осъществяват в присъствието на служител от Агенция „Социално подпомагане“. Счита, че определения от районния съд режим на лични отношения не следва да бъде променен независимо от факта, че майката и детето живеят в гр.Бургас.

Дирекция „Социално подпомагане“ Карнобат не участва чрез свой представител във въззивното производство и не представя писмено становище.

По допустимостта на производството Бургаският окръжен съд намира следното:

Въззивната жалба е подадена в законния срок, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, от надлежно упълномощен представител на лица, които имат правен интерес от оспорването му в обжалваната част. Жалбата отговаря на изискванията на чл.260 и чл.261 ГПК и е допустима, поради което делото следва да се разгледа по същество.

След като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, въз основа на приложимите разпоредби на закона, Бургаският окръжен съд приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивниците Ф. и А. Л.и са сезирали Районен съд- Карнобат с искане за определяне на режим на лични отношения с малолетната им внучка Е. Х.а Л., родена на 26.11.2015г., както следва: всяка втора и четвърта седмица от месеца от 9.00ч. на съботния ден до 18.00ч. на неделния ден, с преспиване в дома на ишците, както и за две седмици през лятото, които не съвпадат с отпуска на майката, както и на всяка четна година за официалните празници- 3.03; 1.05; 6.05 и 24.05 и определените към тях почивни дни от 9.00 ч. на първия ден до 18.00 ч. на последния, на всяка нечетна година на официалните празници 6.09., 22.09., 1.11. и определените към тях почивни дни от 9.00 ч. на първия ден до 18.00 ч. на последния, като детето ще се взема от и връща в дома на майката.

Твърдят, че детето е родено от съвместното съжителство на сина им Х. А. Л. и В. С. Р., по време на което Х. преобладаващо бил в чужбина. Ответницата В. и детето Е. живели в гр.Карнобат, ул. „Странджа“ № 26 А.

След раздялата на ответниците през м.август 2020г. майката възпрепятствала контактите на ишците с детето, въпреки, че двамата многократно правили опити заедно и поотделно за видят детето, да го вземат в дома си. Заявяват, че много обичат детето, както и че то много им липсва. Твърдят, че имат битови условия детето да се чувства добре и обгрижено при тях. Претендират по-разширен режим на лични отношения, тъй като към

момента на подаването на искането им няма определен режим на лични отношения, а и живее извън България в значителен период от годината, поради което няма да бъдат накърнени неговите права и интереси.

Искането е с правно основание чл.128, ал.1 от СК.

В писмения си отговор ответницата В. С. Р., представлявана от адв.В. Василева оспорила искането за определяне на лични контакти между ишците и детето Е., като сочи, че това не е в негов интерес. На първо място сочи, че детето не е привързано към баща си и не пита за него, защото последният работи в чужбина и от раждането си го е виждало броещи пъти. Соци още, че бащата продължава да работи извън България, двамата са в обтегнати отношения, като между тях няма установени мерки относно упражняването на родителските права и режима на лични отношения. Намира искането за определяне на разширен режим за лични отношения с бабата и дядото по бащина линия за неоснователно, тъй като бащата също има право да заведе дело и да претендира такъв. Твърди, че от раждането на детето ишците не са се интересували от него, не са искали да го виждат, нито да го чуят. През целия период именно ответницата се опитвала да изгради връзка между ишците и детето и водила детето на гости в тях с цел да се сблизят, но това не се случило, тъй като двамата се държали студено както с детето, така и с майка му. По тази причина между детето и ишците не била изградена емоционална връзка, а детето ги чувствало като чужди хора и не желало да ходи при тях. Детето ставало свидетел на ужасяващи неща, когато било водено от нея при ишците. Заявява, че дядото има проблем с алкохола и е постоянно в нетрезво състояние, при което става агресивен. Ответницата и детето били постоянно свидетели как той налита на бой на съпругата си и я биел до степен на окървяване. Хвърлял тежки предмети по нея, които я удряли или чупели покъщнината. Ищецът постоянно викал и псувал, използвал обидни епитети, на което детето многократно ставало свидетел. Когато се напивал, ищецът вадел пистолет и заплашвал съпругата си. Последната живяла за около един месец при ответницата, тъй като не била в състояние да контролира съпруга си и се страхувала от него. Соци още, че ишцата работи в дом за възрастни хора и често отсъства от дома си, тъй като дава нощни смени. Соци се още, че ишцата поначало не харесвала ответницата и настройвала детето срещу майка му, като му говорела, че тя не е достойна да бъде нейна майка и че не се грижи добре за Е.. Казвала му, че баба му по майчина линия е вещица и така обърквала психиката на детето, като детето страдало от факта, че ишцата го настройва срещу майка му и семейството ѝ. Споделяло пред психолог, че баба му го бие през ръцете, поради което изпитвало страх от нея. Заявява, че бащата на детето също ѝ забранявал да ходи при родителите му и самият той не поддържал контакти с тях поради гореизложените обстоятелства. Заявява, че след предявяването на иска се опитала да подготви детето, че ще му се наложи да посещава баба си и дядо си по бащина линия, но то категорично отказвало да ходи там, изпитвало страх и дори започнало да се напишква нощем. По тази причина ответницата завела детето при психолог. Соци, че според становището на психолога детето е емоционално привързано към майка си, баба си и дядо си по майчина линия, а връзката между детето и бащата, както и между детето и ишците е силно разрушена. Намира, че общуването на детето с ишците

създава опасност от лоши последици за последното, поради което общуването му с тях не е в интерес на детето и неговото психическо и физическо развитие. При условията на евентуалност, ако бъде определен режим на лични отношения, моли същите да са възможно най- стеснени, без преспиване и задължително да се осъществяват в нейно присъствие.

Ответникът Х. Л. е депозирал отговор, с който заявява, че признава предявените искове. Сочи, че изложеното в исковата молба е вярно, детето живее при майка си, поради което е нормално и в интерес на детето то да общува както с родителите си, така и с баба си и дядо си по бащина линия. Заявява, че ответницата отказва на родителите му да се виждат с детето. Изразява съгласие да бъде определен искания разширен режим на лични отношения с ищите, като сочи, че между него и детето няма определен режим на лични контакти, поради което това няма да му попречи.

В първата инстанция са приети писмени доказателства, разпитани са свидетели и е приета комплексна психиатрично- психологическа експертиза.

С обжалваното решение Карнобатският районен съд е уважил молбата, като е определил следния режим на лични отношения с детето:

1/ през първите шест месеца от влизане в сила на решението, личните отношения ще се осъществяват по местоживеенето на детето в гр.Карнобат, всяка първа и трета неделя от месеца от 14.00 ч. до 17.00 ч. на неутрално място- в градския парк на гр.Карнобат, на детска площадка или съответно- заведение, без присъствието на майката В. Р., но в присъствието на съответен социален работник на ДСП гр.Карнобат, определен от Директора на ДСП гр.Карнобат и извън домовете на страните, без преспиване;

2/ след изтичането на шестмесечния период контактите ще се осъществяват всяка първа и трета неделя от месеца за времето от 13.00 ч. до 17.00 ч. в дома на бабата и дядото по бащина линия в гр.Карнобат, кв. „Люляците“ №108, без право на преспиване на детето, но в присъствието на майката В. Р..

При проверката на решението на КРС в съответствие с разпоредбата на чл.269 ГПК въззивната инстанция не констатира пороци, водещи до извод за нищожност или недопустимост на решението. В обжалваната от въззивниците част /втората част от решението/ същото е частично неправилно, по следните съображения.

По делото е безспорно, че въззивниците са баба и дядо по бащина линия на малолетната Е. Х.а Л., родена на 26.11.2015г. Не се спори, че родителите на детето- въззиваемите В. Р. и Х. Л. не са сключвали граждански брак, а са живели на семейни начала, като през повечето време, както и понастоящем, Х. работил извън България /според социалния доклад същия се установил в гр.Д., Кралство Б. месец след раждането на детето/. Детето било отглеждано от майката- В., в дома на нейните родители в гр.Карнобат. Не се спори също, че след постановяване на обжалваното решение майката е променила местоживеенето си и заедно с детето живеят в гр.Бургас, на адрес ул. „Македония“ №86, ет.2, ап.3. В хода на настоящото производство е било образувано гр.д.№4836 по описа на 2021г. на РС- Бургас, по което упражняването на родителските права спрямо Е. е предоставено на майката, местоживеенето на детето е определено при майката, на адреса ѝ в гр.Бургас, определен е режим на лични отношения между детето и бащата Х., който

включва в себе си като времетраене режима, предмет на обжалването по настоящото дело.

От показанията на св.Карталова- сестра на въззивника, твърди че той и съпругата му са много добро семейство, много трудолюбиви и уважаващи другите хора. Не е присъствала на скандали между двамата, нито въззивницата ѝ се е оплаквала от съпруга си. Не ѝ е известно двамата да са се разделяли. Твърди, че брат ѝ не се напива, но употребява алкохол нормално като вечерят и се черпят. Сочи, че въззивниците са осъществявали контакти с Е. до м.септември 2020г., тъй като през м.август 2020г. синът на въззивниците си бил в отпуск, но след това се оплакали, че въззиваемата В. прекратила всякакви отношения, не си вдигала телефона и те не могли да се срещнат с внучето си. Твърди, че преди това детето Е. винаги ги е посещавало, дори с нощувка, както и с майка си. Сочи, че има лични впечатления за това, понеже през седмица или две посещава дома на въззивниците, тъй като заедно с грижат за бащата на въззивника, който е и баща на свидетелката. Според нея отношението на бабата и дядото към детето е добро, не е присъствала на конфликти, въззиваемата била приета добре от семейството, нямало лошо отношението към нея на религиозна основа. Изтъква, че тъй като другото внуче на въззивниците- Мехмед /дете на дъщеря им/ живее с родителите си в Холандия, те искали да се виждат с внучката си Е.. Твърди, че къщата, в която живеят въззивниците е едноетажна, състояща се от три стаи, кухня и салон, както и баня и тоалетна, като освен това имало пристройка, в която гледали бащата на въззивника. Според приложения нотариален акт – л.8 от делото на РС, къщата е с площ от 63 кв.м. и се състои от две стаи и кухня.

Свидетелката Ралева- колежка на въззивницата, сочи че въззивниците са много добро семейство според нея, готови да помогнат на всеки и в работата и в личните си отношения. Макар да сочи първоначално, че въззивницата не ѝ се е оплаквала между нея и съпруга ѝ да е имало скандали, в хода на показанията си признава, че между въззивниците е имало недоразумения и дразги, като дори двамата били за кратко разделени през 2019г., около 20 дни. Не ѝ било известно въззивницата да е живяла при въззиваемата по време на раздялата, като твърди, че въззивницата живяла на квартира. Сочи, че въззивникът е много весел, но не се напива, пие като „всеки нормален мъж по малко, като се прибере вечерно време“. Сочи, че има лични впечатления от честите си посещения в дома на въззивниците, че последните са имали редовни контакти с детето до м. септември 2020г., както и че приемали въззиваемата като дъщеря. През м.юли 2020г. въззивницата завела детето на рожден ден на внука на свидетелката. На 14.09.2020г., когато свидетелката празнувала рождения си ден заедно с въззивниците, детето и майката минавали в близост, но се поколебало да отиде при тях, тъй като баща му в този момент искал да се чуе с него по телефона, а майката я викала при себе си, при което детето изглеждало уплашено и не знаело какво да прави. Заявява, че въззивницата е много добра домакиня, къщата на въззивниците била много хубава и добре обзаведена с всички удобства за живеене.

Свидетелката А. е приятелка на въззиваемата и нейна състудентка в специалност „Социална педагогика“ в Университет „Проф. Асен Златаров“ гр.Бургас. Двете поддържали добри взаимоотношения и след завършването. Въззиваемата споделяла на свидетелката, че отношенията между въззивниците и въззиваемата са напрегнати. От една страна

въззивникът бил конфликтна личност, употребявал алкохол в големи количество и в това състояние заплашвал, че ще убие въззивницата и детето. Въззиваемата ѝ споделяла също, че Е. не желае да посещава баба си и дядо си по бащина линия, била бита от баба си през ръцете, защото не била свършила нещо според изискванията на бабата. Сочил, че през м.юни 2020г. въззиваемата ѝ се обадила много разстроена по телефона и след като свидетелката отишла в дома ѝ видяла, че В. е тормозена, имала лек отток от шамара, който ѝ ударил Х.. И майката, и детето били в стрес и плачели. Е. казвала, че я е страх от баща ѝ, който я обидил, че е „лайно“. Свидетелката посъветвала въззиваемата да подаде сигнал в някоя институция за преживения тормоз, за да защити себе си и детето, но В. отказала по съображения, че всичко ще мине и тъй като се надявала нещата да се оправят заради Е..

Свидетелят И. е колега на въззиваемата от над година и половина, като сочи, че двамата са в много добри, колегиални отношения. Заявява, че тъй като работните им места с въззиваемата са в непосредствена близост, че е чувал телефонни разговори между въззиваемата и въззивниците, след които В. била много разстроена, от което разбрал, че отношенията между тях са много обтегнати. От въззивницата чувал за отправени обиди към нея от страна на въззивниците, че въззивникът употребява алкохол и вдига скандали. През лятото на 2020г. когато детето било в службата им, свидетелят го извел на разходка извън сградата, при което детето изплакало, когато свидетелят го хванал за ръката и се оплакало, че баба му по бащина линия го е била по ръцете. В. не могла да обясни какво точно е станало, а само се разплакала. Сочил, че е бил свидетел как детето отказва на майка си да отиде на гости при въззивниците, плачело и казвало, че не иска да ходи при тях, защото не се държат добре с нея, бият я, а дядо ѝ вадел пистолет.

Свидетелката Д. е психологът, посетен от въззиваемата и детето Е., във връзка с усложнените отношения между въззиваемите. Същата заявява, че работи по европейски проект на граждански договор като предоставя безплатна услуга на родители и деца. Въззиваемата била насочена към нея от колежка на свидетелката, като с оглед възрастта си детето било подходящо за тази услуга. Първоначално детето не било разговорливо, но след като му било предложено да нарисува семейството си то се отпуснало и започнало да отговаря на въпроси. Понеже нарисувало само майка си и себе си, свидетелката му задала въпрос защо не е нарисувало и баща си. Детето спонтанно започнало да споделя, че няма баща, а дядо ѝ по майчина линия му е баща. Казало, че живее с майка си, баба си и дядо си по майчина линия, а на въпроса дали се вижда с другите баба и дядо споделило, че се страхува да ходи там, понеже баща му дал пистолет на дядо му. Казало също, че баща му е лош, защото я нарича „боклук“ и „лайно“, както и че не му позволявал да пишка когато си лягали, като държал при себе си машина. На въпрос дали е сигурно, че е виждало пистолета, за който говори, детето отговорило утвърдително, че дядо ѝ гърмял пред нея. Заявило, че се страхува да ходи там, защото дядо ѝ ще я застреля, като било явно, че детето е наплашено. Заявява още, че детето е тревожно и трябва да проведе продължителни срещи с него, за да се почувства детето по-добре. Счита, че детето говори истината.

По делото е приет констативен протокол, съставен от нотариус Сталиан Дичев на 13.03.2021г., от който се установява, че в профила на въззивника във Фейсбук към

посочената дата са налични 4 снимки с дата 5.01.2013г., които са възпроизведени в протокола. На три от тях въззивникът държи пистолет, а четвъртата е на самия пистолет. Въпреки, че процесуалният представител на въззивника е оспорил авторството на снимките-че са от профила на А. Л. и че са качени в профила от него, в обясненията си в с.з. на 18.03.2021г. въззивникът сочи, че оръжието, с което е сниман на снимките е от 2015г., представлява газов пистолет, не е записано на негово име и не е негово. Заявява, че толкова обича внучката си, че никога няма да я заплаши с оръжие. Представено е писмо /л.62/ от ОДМВР- Бургас, РУ- Карнобат, съгласно което на А. Х. Л. не са издавани разрешения за дейности с ВВОБПИ от РУ Карнобат.

Приложено е също съдебно удостоверение, издадено от РС- Карнобат, от което е видно, че срещу въззивника не са образувани дела по закона за защита срещу домашно насилие в този съд. Приложени са и справки за съдимост на въззивниците, от които е видно, че към 25.01.2021г. същите не са осъждани.

По делото е представен социален доклад от Дирекция „Социално подпомагане“ Карнобат, в чийто район е било местожiveенето на детето в хода на първоинстанционното производство. В него взаимоотношенията между страните са възпроизведени според казаното от страните. Изложени са твърденията на въззиваемата, които са идентични с тези в отговора на исковата молба. Заявила е, че след раздялата с бащата на Е. е поискала двамата да договорят престоя на детето при въззивниците, като нейното желание било това да става в присъствието на поне един от родителите на детето. Въззивниците са посочили, че от няколко месеца детето е прекъснало посещенията си при тях, а те желаят да възобновят контактите си с него, поради което са депозирали исковата молба. Въззиваемият е посочил /в телефонен разговор/, че от раждането на дъщеря си периодично е пращал средства за отглеждането на детето и за покриване на домакинските разходи, а така също участвал със средства в закупуването на жилището в гр.Карнобат, в което въззиваемата и детето им живеят. Посочил е още, че с въззиваемата поддържали нормални отношения по телефона. Заявил е, че желае родителите му да поддържат контакт с дъщеря му.

В доклада се сочи още, че при проведен разговор с детето то е контактно, усмихнато и активно. Заявило е, че рядко се вижда с баща си и рядко общува с него по телефона. Възприема въззивниците като свои дядо и баба, но се съпротивлява да остане насаме с тях. Демонстрирало е силна емоционална връзка с майка си.

Посочени са битовите условия, при които живее детето, както и обстоятелствата във връзка със здравния му статус. Соци се, че потребностите на детето са задоволени в много добра степен.

В доклада на социалната служба е посочено още, че въззиваемата работи на постоянен трудов договор в дирекция „Социално подпомагане“ Карнобат като социален работник, на трудов договор, като се подпомага и с месечна помощ за дете в размер на 40 лв. Същата била подпомагана и от родителите си- Е.М.- педагог /понастоящем в пенсионна възраст/ и С.М.- м. в „Порт- ойл“ към Пристанище Бургас.

Въззивницата работи по трудов договор на длъжност санитар в Дом за възрастни хора с деменция в с.Огнен, общ. Карнобат, а въззивникът е работил в „Бургаспътстрой“ АД

като машинист на ТСИ, но от 10.08.2020г. е регистриран като безработен и получава обезщетение за безработица. Въззиваемият е заявил, че от шест години работи в заведение за бързо хранене в гр.Д., Б., като е посочил, също, че всеки месец заплаща по банков път средства в размер на 100 евро за детето Е..

В първата инстанция е приета без възражения от страните комплексна психиатрично-психологическа експертиза, изпълнена от вещите лица д-р Жана Сидова /психиатър/ и Деспина Кондева /психолог/. От заключението им се установява, че психо-интелектуалното развитие на детето съответства на възрастта му, като детето е психично здраво. По време на срещите детето било неувверено, първоначално силно напрегнато. Емоционалните й реакции варирали от потиснати до изявиени. Детето било силно стагнирано в срещата с родителя /майката/, като в началото на срещата се позиционирало на дистанция. По време на интервюто било видимо напрегнато, като особено видно било това при въвеждането на темата за семейните отношения. Дедето безусловно определяло майката като предпочетения от двамата родители, като същата била описана като „добра, грижи се за мен“. Положителното отношение се разпростирало и спрямо разширеното семейство по майчина линия. Бащата бил определен от детето като чужд, отсъстващ и опасен, „напада мама, стиска я за врата“. Отношението на детето към разширеното семейство по бащина линия било негативно, наситено с отрицание, пораждащо тревога и страх от конкретни поведения. Детето категорично отричало да си спомня приятни преживявания с баба си и дядо си по бащина линия. Съобщавала, че не иска да ходи при тях, че там няма играчки, дядо й стрелял към небето, баба му нищо не казала, те не се обаждали и не я търсели. Посочило, че Х. и А. са лоши, защото бият мама и то не се радва да ги вижда. Заявило, че е виждало да бият майка му. Показвало как Х. е стиснал за гърлото майка му и тя започнала да се задушава. Детето посочило също, че се страхува да ходи там, защото могат да го убият. Докато при съвместната среща с майката отношението на детето към бабата и дядото по бащина линия било потиснато към избягващо, при индивидуалната среща същото било открито отрицателно-емоционално заредено с негодувание и неприязън, с висока интензивност на чувството. Според експертите детето описва конкретни преживявания от съвместната си история с разширеното семейство по бащина линия и с баща си, които продуцират психо-емоционални преживявания от негативен порядък-тревога и страх. Посочено е, че перспективата от срещи с тях генерира у детето висок дистрес-детето било изключително напрегнато, като напрежението се изразявало в стегната поза, затвореност, блокирана емоционалност, потисната детска спонтанност. Детето твърдяло емоционално убедено събитията, което се откроявало особено очевидно в съвместната среща с майката. Посочено е, че предвид възрастта си и афективната свързаност с майката, Е. възприема нейната позиция спрямо динамиката в семейните отношения. Констатирано е, че се откроява страхът на детето от конфликти и повишеното му желание за бягство и изолация. Изпъквало чувството му за непълноценност и дистанциране.

В заключение експертите са посочили, че описаните случки и събития в интервютата на детето отговарят на субективното му лично преживяване и опит и отразяват начина, по който то възприема ситуациите и отношенията с членовете на семейството. Не е даден

конкретен отговор на въпроса дали детето преувеличава факти от действителността и дали пресъздава правилно възприетото от него, а е посочено, че пресъздаването от детето относно отношения, събития и ситуации е в зависимост от заеманата от него позиция на дете, която се отличава с недостатъчна автономност на психичното функциониране спрямо значимите фигури /отглеждащите възрастни/. По отношение на контактите на детето с бабата и дядото по бащина линия е направен извод, че същите са се превърнали в източник на тревога и стрес, като причините за това следва да се търсят в естеството на функциониращите психо-афективни връзки с членовете на семейството и фамилната история.

В съдебно заседание вещото лице Кондева е пояснило, че предвид ниската възраст на детето е възможно то да приема нагласите и позицията на отглеждания, най-значим възрастен /в случая- майката и нейната гледна точка/. Посочило е, че детето е разказало за случката, че дядото е стрелял с пистолет като пряк очевидец и наблюдател, но въпреки това, според експерта не може да се каже дали тези думи се дължат на пряко наблюдение или са възприети от нечи думи. Категорично вещото лице е посочило, че в съществуващата към момента ситуация и предвид нагласите на детето, е необходимо да се намесят социални работници и психолог, който да работи с детето, както и със семейството- майката, бабата и дядото, за да е възможно детето да се пренастрои и да промени гледната си точка. Акцентира се, че ако се остави тези проблеми да бъдат разрешени само в семейството, това би било невъзможно, предвид установената динамика в отношенията. Посочено е още, че ако на срещите присъства социален работник, който от една страна да бъде опора на детето, за да се снеем страха му, че при тези срещи може да бъде убито, а от друга- за да бъде успокоена малко майката, която е преживяла неприятни за нея неща, няма нужда майката да присъства на срещите между въззивниците и детето.

Пред въззивната инстанция не са представени нови доказателства.

При така установената фактическа обстановка съдът приема следните правни изводи:

Безспорно е, че след фактическата раздяла на родителите отношенията между детето и родителя, комуто не е предоставено упражняването на родителските права се затрудняват поради това, че родителите не живеят съвместно. Известно е също, че в още по-голяма степен се затрудняват отношенията между родителите на този съпруг и детето. Същевременно за формирането на детето като пълноценна личност е необходимо и поддържането на близки отношения с неговите прародители по майчина и по бащина линия, стига същите да не представляват опасност за интересите на детето- така §1, т.5, б.г“ от ДР на Закона за закрила на детето. По тази причина- с оглед защитата интересите на бабата и дядото, така и на детето, с чл.108, ал.1 от СК се признава правото на лични отношения на бабата и дядото с ненавършилите пълнолетие техни внуци.

В настоящото производство се установиха по несъмнен начин предпоставките, въз основа на които възниква това право. Установи се, че след окончателната раздяла на родителите през м.септември 2020г. липсва възможност на въззиваемите да общуват с детето, тъй като майката е преустановила контактите си с бащата и неговите родители. Понастоящем страните по делото живеят в различни населени места, поради което инцидентни срещи между детето и баба му и дядо му по бащина линия са изключени.

Изложеното сочи, че въззивниците са възпрепятствани да осъществяват нормални и пълноценни взаимоотношения с детето.

Същевременно съдът счита, че липсват категорични доказателства, които да водят до обосноваван извод, че личните контакти между въззивниците и детето биха могли да увредят неговите интереси, поради което изобщо да не бъде постановен режим на лични контакти по чл.128 СК, както желае въззивницата.

Вярно е, с оглед признанието в съдебно заседание, че дядото по бащина линия има достъп до пистолет /макар да няма разрешение за дейности с взривни вещества, оръжия и боеприпаси, и да отрича да притежава пистолет/, видно е също така, от снимките в профила му във Фейсбук, че същият парадирва с оръжието /дори същото действително да е газово/. Въпреки това, липсват безспорни доказателства, че същият е заплашил с убийство въззиваемата и детето /показанията на св.А. почиват единствено на разказаното от майката/, което, наред с притежанието на оръжие, да води до обосноваван страх у въззиваемата от осъществяване на закана му. Същевременно, твърденията на детето, че дядото е стрелял с оръжието в негово присъствие /които съдът намира за достоверни в изключително висока степен предвид показанията на св.Даниела Д./, без да са ясни останалите обстоятелства, при които е произведен изстрела, също не сочат, че тогава е съществувала реална заплаха за живота на околните.

Налице са и данни, че през лятото на 2020г., преди преустановяване на контактите на въззивниците с детето и преди окончателната раздяла на родителите му, въззиваемата е използвала физическо насилие спрямо детето като възпитателна мярка, като го е удряла по ръцете, което е недопустимо /така- св.И. и св.Д., като детето е споделило това и е демонстрирало физическата си болка пред първия свидетел още преди започването на делото/.

Предвид показанията на гореизброените свидетели, съдът не възприема становището на експертите Сидова и Кондева, че не е възможно да се прецени дали детето е било пряк свидетел на описаните от него случки. Напротив, индиция за това се съдържа в обясненията на в.л. Кондева в съдебно заседание и категорично поддържаното от нея становище, че без намеса и работа на психолози /каквато майката е предприела незабавно още през м. ноември 2020г., два- три месеца след раздялата с бащата и непосредствено след подаването на исковата молба, когато детето е повишило тревожността си, узнавайки, че може да му се наложи да се вижда с баба си и дядо си по бащина линия/, не е възможно да се промени становището на детето за наличието на реална опасност за живота му. Като съобрази краткия период между раздялата на родителите, както и от преустановяването на срещите между детето и баба му и дядо му по бащина линия, според съда е невъзможно да бъдат заличени приятните спомени от общуването му с тях, ако детето действително не бе преживяло описаните от него пред експертите случки, а възприятията му за тях единствено са били привнесени от майката.

Показанията на свидетелите И. и Д. не могат да бъдат опровергани от показанията на водените от въззивниците свидетели, според които въззивниците А. и Ф. са изключително добри и отзивчиви хора. Тези показания установяват само това, което се е случвало пред

самите свидетелки Карталова и Ралева, което обаче не изключва възможността в тяхно отсъствие да са се осъществили установените по- горе обстоятелства относно изстрела с оръжие от страна на дядото и ударите по ръцете от страна на бабата. Нещо повече, св.Карталова, като сестра на въззивника и възприемаща се като част от неговото семейство, е заинтересована от изхода на делото по смисъла на чл.172 ГПК, а и същата очевидно е в неведение за съществуващи проблеми в семейството на брат си, както и за краткотрайната раздяла на въззивниците- обстоятелства, които се установяват от показанията на св.Ралева.

Ето защо, с оглед конкретно установените по делото обстоятелства, а именно- че у детето съществува страх и тревожност да посещава дома на своите баба и дядо по бащина линия, съдът намира за неоснователни оплакванията в жалбата, че няма пречка да бъде определен разширен режим на лични отношения с детето, в сравнение с определения от съда, с пресипване в дома им, без присъствието на майката. За отстраняването на този страх е необходимо срещите между тях да се извършват плавно, както сочи в.л. Кондева, което налага да бъдат осъществявани в присъствието на социален работник, а това определя и по- кратката им продължителност в началото, както правилно е приел районния съд /в тази му част решението не е обжалвано/.

Предвид изложените от експерта в съдебно заседание обстоятелства, че за пренагласата на отношението на детето към баба му и дядо му по бащина линия е задължително необходима специализирана психологическа помощ, при което следва да се работи не само с детето, а и с майката, както и с бабата и дядото, съдът намира, че на основание чл.138а, ал.3 СК следва да напъти страните, със съдействието на Дирекция „Социално подпомагане”, да бъдат включени в подходяща социална услуга, според предлаганите в съответната дирекция. Предвид продължителността на този процес, съдът намира, че правилно районният съд е приел, че след изтичането на 6- месечния период след влизане в сила на решението по делото, все още е необходимо контактите на детето да се извършват в присъствието на чужд човек, в случая- майката. Вярно е, че в нейно отсъствие срещите на бабата и дядото биха били по- малко напрегнати за последните, както и че майката също има свой личен живот и не следва да бъде ангажирана с тези контакти. С оглед конкретните особености на случая- установения страх на детето от баба му и дядо му, поради което според съда е необходимо съдействието на майката, като най- значим за детето възрастен, за преодоляването му /каквото същата заявява, че осъществява, предвид вече предприетата работа с психолог/ и предвид нейното съгласие да присъства на тези срещи, въззивната инстанция намира, че срещите в дома на въззивниците в присъствието на майката следва да се осъществяват за срок от 6- месеца, след което да останат със същата продължителност, каквато е определил районния съд, но в отсъствието на майката.

Ирелевантно е обстоятелството, че понастоящем страните /бабата и дядото от една страна и майката и детето от друга/, живеят в различни населени места, поради което пътуването между тях ще съкрати продължителността на свиждането. Както по- горе се спомена, по- кратката продължителност в случая се обосновава от конкретно установените взаимоотношения между страните и необходимостта от известен период за преодоляване на конфликтите помежду им. Няма пречка, при промяна на обстоятелствата гореописания

режим да бъде изменен.

Ето защо решението на КРС следва да бъде отменено в частта, с която след изтичането на шестмесечния период от влизане в сила на решението контактите ще се осъществяват всяка първа и трета неделя от месеца за времето от 13.00ч. до 17.00ч. в дома на бабата и дядото по бащина линия в гр.Карнобат, кв. „Люляците“ №108, без право на преспиване на детето, но в присъствието на неговата майка- В. С. Р., като вместо това се постанови ново, както следва- след изтичането на шестмесечния период от влизане в сила на решението, контактите между бабата и дядото по бащина линия и детето ще се осъществяват всяка първа и трета неделя от месеца за времето от 13.00ч. до 17.00ч. в дома на А. и Ф. Л.и в гр.Карнобат, кв. „Люляците“ №108, без право на преспиване на детето, но в присъствието на неговата майка- В. С. Р., за срок от шест месеца, след изтичането на който срещите ще продължат да се осъществяват по посочения начин, но без присъствието на майката В. Р..

Така постановеното решение не се конкурира с определения на въззиваемия режим на лични отношения с детето, тъй като по делото се установи, че от раждането на детето, баща му се завръща в България само за около един месец през лятото, а освен това бащата и родителите му живеят на един адрес /макар в настоящото производство да е посочен различен съдебен адрес/.

Мотивиран от изложените съображения, Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260068/11.06.2021г. по гр.д.№ 918 по описа за 2020г. на Районен съд- гр.Карнобат, В ОБЖАЛВАНАТА ЧАСТ, според която след изтичането на шестмесечния период по т.1 от решението контактите с детето Е. ще се осъществяват всяка първа и трета неделя от месеца за времето от 13.00ч. до 17.00ч. в дома на бабата и дядото по бащина линия в гр.Карнобат, кв. „Люляците“ №108, без право на преспиване на детето, но в присъствието на неговата майка- В. С. Р., като вместо това ПОСТАНОВЯВА:

2. след изтичането на шестмесечния период по т.1 от решението на РС- Карнобат, личните отношения между Ф. Х. Л. и А. Х. Л. с тяхната внучка Е. Х.а Л., ще се осъществяват за период от шест месеца всяка първа и трета неделя от месеца за времето от 13.00ч. до 17.00ч. в дома на бабата и дядото по бащина линия в гр.Карнобат, кв. „Люляците“ №108, в присъствието на майката- В. С. Р., след което майката и детето следва да бъдат върнати в дома им в гр.Бургас не по- късно от 18.00 ч.

3. след изтичането на срока по т.2, личните отношения между Ф. Х. Л. и А. Х. Л. с тяхната внучка Е. Х.а Л., ще се осъществяват всяка първа и трета неделя от месеца за времето от 13.00ч. до 17.00ч. в дома на бабата и дядото по бащина линия в гр.Карнобат, кв. „Люляците“ №108, след което детето следва да бъде върнато в дома на неговата майка в гр.Бургас не по- късно от 18.00ч.

УКАЗВА, на основание чл.138а, ал.3 СК, на А. Х. Л., Ф. Х. Л., В. С. Р. и Е. Х.а Л., представлявана от законния си представител В. С. Р., че същите най- късно в едномесечен

срок от влизане в сила на решението по делото следва да предприемат действия пред съответната Дирекция „Социално подпомагане”, за да бъдат включени в социална услуга за преодоляване на негативното отношение на детето към баба си и дядо си по бащина линия и нежеланието му да общува с тях.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд в ЕДНОМЕСЕЧЕН срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____